GAZETA KRAKOWSKA

Nro 14.

Z KRAKOWA DNIA 15. LUTEGO 1815 Roku WE SRODĘ.

Z Warszawy d. 7 Lutego.

W dniu 4 b. m. odprawiło się w salach redutowych publiczne otwarcie szkoły dramatyczney teatru narodowego w obecności JO. Xcia Jmci Lubeckiego Dyryguiącego Ministeryum Spraw Wewnętrznych, JW. Radcy Stanu Staszica Prezesa Towarzystwa Królew: Warszaw. przyiacioł nauk, Radcy i Zastępcy Dyrektora Edukacyi publiczney, JW. Prefekta Departamentu Warszawskiego, Dyrekcyi Rządowey teatru narodowego, wielu znakomitych osób i licznego zgromadzenia. W. Lipiński Prezes wspomnioney Dyrekcyi, zagaił posiedzenie następuiącym głosem:

"Rozciągać się nad korzyściami, iakie w teraźnieyszym stanie towarzystw widowiska teatralne przynoszą społeczeństwu, nie iest zamiarem moim. Nikomu pewnie zastanawiaiącemu się nad rzeczami tayne bydź nie mogą. Gdyby teatr uważany był tylko iak połączenie sztuk pięknych dla sprawienia przyiemney i użyteczney dla publiczności zabawy, iużby korzyść ta niewątpliwą była. Podaie on tym sztukom naypomyślnieysze doskonalenia się pole. Tam muzyka znayduie sposobność rozwinięcia całey swey władzy, którą mieć może nad umysłami; dowcip, obszerny okazania się zawod. Sztuka rymotworska wydana głosem i właściwym tonem uczuciow, które chce wzbudzić, a często złączona z słodkiem brzmieniem muzyki, idzie żywiey do serc i umysłow. Sztuka malarza wystawia obrazy nie w udanych, ale w rzetelnych osobach, postaciach i ubiorach. Słowem, wszystkie sztuki podaią sobie rękę dla dzielnieyszych sprawienia skutkow.

"Te wszystkie czary przybiera na pomoc rozum, sprzymierza się z niemi, i pod ich przyiemna postacia ukrywa zamiary swoie, aby ważne prawdy, aby czucia zaszczycaiące ludzkość miłym dla ludzi sposobem podał; aby wady w okropnym, przywary w śmiesznym wystawuiąc widoku, one obrzydził.

"Cel więc moralny, cel zabawy, i cel doskonalenia sztuk pięknych łącza się z sobą; i te są wielkie zalety widowiska teatralnego.

"Lecz uważaiąc teatr iako skład za-

chowawczy sztuk pięknych, iako ich doskonalenia się pole, wiele od niego wymagać przychodzi. Jeżeli chce rzetelnie pozyskać imie ich świątyni, powinien starać się o utrzymanie tych sztuk dla zaszczytu narodowego na stopniu, na którym gdziekolwiek bądź stanąć mogły, i o coraz większe onych doskonalenie; inaczey, stałby się niedołężnych Muz przybytkiem.

"Jeżeli ziednoczenie sztuk, ieżeli ten spisek ich między sobą ma za cel zwiększenie skutku każdey z osobna, niedoskonałość iedney przeciwnie zmnieyszyłaby i popsuła zalety drugiey.

"Gruntem sztuki teatralney iest myśl autora; do tey wszystkie boczne ozdoby stosować się powinny. Poymuie pisarz w umyśle swoim osnowę sztuki, chce wystawić charaktery wzięte w naturze, nadaie onym właściwy ton, uczucia, obyczaie, mieści w usta dowcipne, zgodne z charakterem myśli; lecz wyraża ie na papierze. Aktor ma to wydać w rzeczy, co autor poiął w umyśle. Coż się stanie, ieżeli aktor nie zrozumiał, nie poiął dokładnie pomysłu pisarza; ieżeli nie wszedł w naydrobnieysze okoliczności i cienie myśli iego; ieżeli ie fałszywie lub słabo, lub co rownie zle, z przesadą i nad zakres potrzebny wydał? na ow czas rzecz zupełnie zostałaby zmieniona, a gra iego zamiast co miała przydać omamienia przez wykonanie w rzeczy pomysłu autora, co innego wystawiaiąc zepsułaby skutek.

"Toż mowić można o muzyce, która myśl, czucie autora wyrazić, i one mocniey wydać powinna: Jakżeby im pomoc mogła, gdyby słabo lub niedokładnie wykonaną została?

"Wszystkie więc sztuki iednoczące się dla sprawienia połaczeniem swoiem naywiększego iaki bydź może skutku, do doskonałości zmierzać powinny. To okazuie, iak ważny iest szczególniey talent artysty dramatycznego, na którego grze cała prawda i omamienie polega; iak obszerney wymaga uwagi, dowcipu, wiadomości, iakiego zastanowienia się nad wszystkiem, iak delikatnego czucia, iakiego obięcia wszelkich okoliczności i szczegółow.

"Aktor wystawia ludzi rozmaitego powołania i stanu, od panuiącego aż do wieśniaka; wystawia osoby rożnego wieku, w rozmaitych okolicznościach będących, ludzi rożne maiących przywary i charaktery. Znać więc iak naydoskonaley te stany, uważać ie, uczyć się powinien ich obyczaiow, tonu właściwego, nałogow, zwyczaiow, postaci i t. d. i tych wszystkich drobnych na pozor okoliczności, które znamienuią stany, charaktery i namiętności. Powinien przenieść się na mieysce osoby, którą wystawia, i tak się w nią przeistoczyć, iżby nic w nim nie znać było aktora, lecz osobę, którey iest obrazem.

"Ta to właściwie sposobność przeistaczania się, ta władza przybierania rozmaitych postaci dowodzi prawdziwego talentu. Widz nie powinien prawie poznawać tego samego aktora w rożnych rolach; wszystkie iego poruszenia, iesta, postać, i gdyby można głos, powinny bydź inne w każdey roli.

"Coż będzie, ieżeli aktor, ieżeli aktorka nabyte nałogiem iednostayne poruszenia i jesta w każdey swey roli zachowa, i które są właściwe iey osoby, a nie tey, którą wystawia, ani okoliczności, w któ-

rych się znayduie. Na ow czas nie iest osobą sztuki, ale osobą własną; nie udaie, ale chce tylko udać; w tedy aktor się obiawia, a osoba i omamienie znika. Naturalność i prawda iest naypierwszą gry zaletą. Kto nie iest przeięty tem co mowi, kto sam nie czuie, ten udać dobrze nie potrafi. Psuią więc tę naturalność, tę prawdę owe uczone poruszenia i iesta, które się z przepisu na pewne słowa, na pewne uczucia, potrzebnie czy niepotrzebnie powtarzaią. Wydaią one i zdradzaią zimnego aktora, który się staie prawdziwą machiną graiącą.

" Psuie rownie naturalność ten przesadny gry sposób, i że tak nazwać można gry zbytek, kiedy aktor lub aktorka przebiera miarę, kiedy i na chwilę w spokoyney i naturalney grze zostać nie może, ale mniema, iż ciągle w gwałtownych iestach i poruszeniah zostawać powinna, które okazuią affektacyą, rownie ią, iak i widza, do sprzykrzenia morduiacą.

" Prawda więc, prawda iest wielkim wzorem i celem aktora. — Lecz ieszcze w poznaniu tey prawdy trafnego sądu potrzeba; każdy bowiem tak gra, iak poymuie rzecz i osobę, którą wystawia. W tem więc trafnem poięciu, zdrowem sądzeniu sztuki, charakteru i mieysca każdego, w zgłębianiu i dochodzeniu myśli autora młodzi artyści rozwagą, zasiąganiem rady znawcow, iey mianowicie chętnem słuchaniem i nauka biegłości i doskonałośei nabywać powinni. Pisarz sztuki powierza nieiako aktorowi wszystkie dzieła swego piękne mieysca, wszystkie dowcipne żarty, wszelkie i naydokładnieysze cienia i ozdoby sztuki swoiey, aby żadney nie stracił, aby ie iak naylepiey słuchaczowi dał uczuć. Jnaczey, zamiast przydania iey grą swoią wdzięku, zalety, odbiera iey te piękności, które czytelnik przez samo czytanie lepieyby poznał i uczuł.

" To okazuie, iak obszerny iest, iak wiele wymaga talent artysty dramatycznego, iak wysokiego iest zdolny doskonałości stopnia, tak dalece, iż ten, kto całą iego obszerność myślą zmierza, nigdy się doskonałym mniemać nie może. Ztąd pochodzi, iż we wszystkich rodzaiach umieiętności ludzkich prawdziwa zasługa, rzetelny talent iest skromny, iest to znamieniem i cechą iego. Widzi bowiem naywyższy stopień sztuki, i nigdy z siebie nie iest kontent. Mierność nic nie widzi, i dla tego mniema, że wszystko posiada.

" Lecz doskonałość aktora naywięcey od talentu, od natury mu nadanego, zależy. Nauką iego iest więcey świat iak xiążki, więcey uwaga ludzi w rożnych stanach i okolicznościach; lekcyą iego iest każda chwila, w którey ludzi uważać może. Nieodbicie i istotnie potrzebne mu iest obcowanie wyższych Towarzystw, znaiomość większa świata i tego poloru, który on nadaie. inaczey, przesadę i affektacyą weźmie za ton właściwy osob wyższego stanu-

" Jednak każda umieiętność, każda sztuka ma swoie prawidła, ma swoią teoryą, a mianowicie każda potrzebuie wprawy ćwiczeniem się i używaniem. Muzyka długiey i osobney wymaga nauki. Dramatyka iest literatury częścią, prawidła więc iey i naylepsze wzory znać i cenić aktor powinien. — Mowa oyczysta doskonałey wymaga znaiomości; oprocz tego istotnego usposobienia, niemniey ważnym i istotnym iest kształt powierzchowny ciała, te

)2(

łatwe, szlachetne, i z wdziękiem nieprzysadnym, lecz naturalnym połączone poruszenia i postawy, które osobnego wymagaią ukształcenia, a częściey ieszcze odwyknienia od nałogow, zaniedbaniem lub przysadą powziętych.

" W tym to celu przeznaczony został w roku 1811 fundusz rządowy na szkołę dramatyczną, do którey założenia JP. Bogusławski, dawny Teatru Narodowego Dyrektor, naygorliwiey się przyłożył, i wiele dla niey pracy swoiey poświęcił.

" Lecz 3chletni kurs dla osob w młodym wieku wziętych, a które potrzebowały wiadomości przygotowawczych, nie był dostateczny, lubo potrzeba utrzymania tey młodzieży, zniewoliła do przyięcia niektórych z niey osob na teatr.

" Za przeznaczeniem od Naywyższego Rządu na dalszy bieg tey szkoły funduszow, Dyrekcya rządowa teatralna otwiera ią na dniu dzisieyszym. Lecz same iuż tylko prosto skierowane do udoskonalenia talentu i nabycia wiadomości i wprawy potrzebney w powołaniu artysty dramatycznego nauki podaie, w celu, aby ta szkoła nietylko udoskonaleniem, ale i probą talentow dramatycznych się stała; nieużyteczna bowiem, i stracona iest nauka dla tych, którzy żadney od natury do tego powołania nie odebrali darow; zawodziliby los swoy przyszły, i oczekiwanie publiczności.

" Teatr narodowy po wszystkie czasy od założenia swego posiadał wiele szczególnych osob, obdarzonych znakomitemi talentami. Posiada ie i dzisiay, i do niektórych charakterow do sztuki pewnego rodzaiu, są artyści, którzy wszędzie i na wszystkich teatrach znakomite trzymaliby mieysce. — Lecz talent kilku artystow nie stanowi doskonałości sceny narodowey. Trzeba iedności, całości i pilnego naydrobnieyszych zalet sztuki wydania, które częstokroć naywiększą ich zaletę stanowią. Trzeba, aby wszelkie i naydowcipnieysze, a w których naywięcey talent aktorow się wydać może, sztuk rodzaie, z przyzwoitą dokładnością, mocą, wdziękiem i prawdą wydane bydź mogły. W muzyce mianowicie ta iedność, zgoda i dokładność nieodbitą iest i konieczną.

" Lecz zastanowić się wypada nad tą uwagą, iż w znacznieyszych Państw stolicach Teatra podzielaią między sobą wyższego i niższego rzędu sztuki. U nas ieden ie wszystkie łączy. I toż samo grono Aktorow od trajedyi, komedyi wyższey, oper wielkich, oper mnieyszych, wodwilow, melodramow, dramatow, i sztuk niższey komiczności wszystkie wystawia.

(Reszta potem.)

Z Londynu d. 27 Stycznia.

Mowią tu o niektórych odmianach w ministeryum: P. Canning ma z Portugalii wrocić i wniyść do ministeryum. Lord Castlereagh będzie mianowany parem i przeydzie do innego wydziału. Lord Palmerstone złoży ministeryum woienne i będzie na para wyniesiony. P. Huskissen będzie kanclerzem skarbowym; Margrabia Wellesley obeymie wydział związkow zagranicznych. Bracia iego wniydą także do ministeryum. Hrabia Liwerpool się oddali.

Dzisieysza gazeta Goniec zapewnia, iż Lord Castlereagh nie opuścił do 12 Stycznia Wiednia. Xże Wellington zamyśla tam około 1go Lutego ziechać; ieżeli za

tem Lord Castlereagh będzie na iego przybycie czekał, tedy trudno, żeby przed końcem Lutego tu stanął, a obecność iego potrzebnaby tu iuż była w środku rzeczonego miesiąca.

Hr. Liwerpool powrocił d. 23 b. m. do Londynu.

Mamy doniesienia od Lorda Cochranne z wysokości Gwadelupy pod d. 10 Listopada. List Komodora Collier (bez dnia i mieysca) donosi: że Amerykańska eskadra, złożona z fregat Prezydentka, Konstytucya i Kongress wypłynęła na morze, (ale kiedy nie pisze.) Przeznaczenie iey iest temu Komodorowi wiadome; ściga ią z okrętami Leander, Newcastle i Acasta. Każda z tych eskadr ma po 138 dział. (Nieprzyszło zapewne do bitwy.)

W Dublinie odbyło się nowe zgromadzenie Katolikow Irlandzkich d. 17 b. m. pod Lordem Fingal. Postanowiono podać parlamentowi nową prozbę o zniesienie sromotnych kar przeciw Katolikom. Znacznieysze miasta W. Brytanii układaią także prozby do parlamentu o zniesienie podatku od dochodow.

Zwiianie pułkow milicyi (których utrzymanie było głownem narzekaniem opozycyi) idzie szybkim krokiem. Z wszystkich liniiowych pułkow maią także bydź trzecie bataliiony zwinięte.

Do rzadkich zdarzeń teraźnieyszych czasow należy, iż aż do zatwierdzenia pokoiu z Ameryką, na ieziorze Champlain znayduie się iedyny okręt Szwedzki, utrzymuiący handlowe związki z Montreal, który obie strony za neutralny uznały.

Pisma tuteysze zawieraią obszerną odpowiedź, którą kongress 11 Prowincyy Nowey Grenady (w Hiszpańskiey Ameryce) dał Jenerałowi Montes, gubernatorowi Quito, na iego ich wezwanie do posłuszeństwa i powrotu pod panowanie Hiszpańskie. W odpowiedzi tey pod d. 9 Czerwca 1814 z podpisem Prezesa Torres, wyrażono: " Ameryka postanowiła nayuroczyściey bydź wolną, i nic nie potrafi ią od tego postanowienia odwieść. Nasze życzenia tak daleko rożnią się od Hiszpańskich, iż zbliżenie się iest niepodobnem. Hiszpaniia trzymać chce Amerykę w podległości, w wieczney opiece i wieczney niewoli. Ameryka zaś ogłosiła się wolną, doletnią i niepodległą. Nie ma zatem środka: Amerykanie chcą raczey umrzeć, niżeli obce iarzmo dźwigać, a Hiszpaniia żąda zupełnego poddaństwa, czego są dowodem propozycye JWPana, &c. „

Irlandzki Lord Kingsland przeszedł z katolickiego do protestanckiego kościoła.

Znalazł się brat rzekomey zmarłey Prorokini Joanny Southcott, który do pozostałego po niey maiątku rości sobie prawo, i oświadcza, iż nie mogła robić testamentu, ponieważ miała pomięszane zmysły. Sprawa o to wytoczyła się do Sędziego Commons, i wierni sekretarze i pomocniczki prorokini zostaią w obawie utracenia poczynionych im zapisow.

W gospodzie Loyds zaręczono w przeszłym tygodniu okręt Ceperanga, który przeznaczony iest z naywybornieyszemi płodami Madery na wyspę Elbę dla Napoleona.

Rząd wydał pozwolenie, iż okręty Angielskie, które płyną z towarami do Nowey Szkocyi, Nowego Brunświka i do wysp Bermudzkich, mogą się natychmiast z swoim ładunkiem udać do Amerykańskich portow, skoro tamteyszy guber-

nator odbierze wiadomość o zatwierdzeniu z strony Ameryki traktatu pokoiu.

Z Paryża d. 27 Stycznia.

Xżna Angouleme udała się d. 23 b. m. do kościoła S. Dyonizego, dla odmowienia w grobie nad trumną nayukochańszych swoich rodzicow modlitwy.

Jeden tylko ieszcze pozostaie do dopełnienia obowiązek. Wiadomo, iż Delfin (Ludwik XVII) pochowany iest na cmentarzu S. Małgorzaty. Lecz dotąd niewiedziano, że serce i włosy tego Królewskiego dziecięcia, zachował Doktor chirurgii Pellotor, który miał zlecenie otworzyć iego ciało. Mieysce, w którem pochowane iest na cmentarzu iego ciało, iest wiadome. Głowa tem iest łatwieysza do poznania, że przy otwieraniu ciała zarzniętą iest wierzchem.

Sąd woienny w Lill uznał Jenerała Excelmana iednomyślnemi głosy za niewinnego. Przeięty iego list do Króla Neapolitańskiego, który był powodem do złożenia na niego sądu, iest następuiącey osnowy:

" Nayiaśnieyszy Panie! Od czasu iak niemiłe okoliczności oddaliły mnie od W. K. Mci, nic dla mnie nie mogło bydź oboiętnem, co się osoby W. K. Mci tyczyło. Korzystam zatem z nadarzoney sposobności przez P. N. dla złożenia W. K. Mci nayzupełnieyszego uszanowania, które Mu iestem winien. — Dozwol W. K. Mość przed wszystkiem wynurzyć sobie radość, którą ia i moia familiia uczuliśmy, dowiedziawszy się, że interessa Neapolu ukończyły się zupełnie z życzeniami i dobrem W. K. Mci. Wierz, N. Panie, iż nikt nad moią familiią nie był bardziey niespokoyny o los pięknego Twoiego królestwa. Lecz dzięki bohatyrskiey stałości i godney tak wielkiego Króla zręczności, Europa iest przymuszona uznać W. K. Mość. Gdyby nawet interessa nie były tak pomyślne dla W. K Mci poszły, tedy łatwoby W. K. Mci było z tak pięknem i walecznem woyskiem, iakiem iest Twoie, ziednać uszanowanie dla Twey korony, którą winieneś iedynie Twoim talentom i cnotom. Zresztą tysiące walecznych officerow, wykształconych w szkole i pod oczema W. K. Mci, pospieszyłoby na pierwszy znak na pomoc W. K. Mci. Cieszyliby oni się, iż tym sposobem mogliby wypłacić dług wdzięczności i podziwienia, który zawsze względem W. K. Mci maią. — Co do mnie, N. Panie, którego słusznie daleko w wyższym stopniu te uczucia ożywiaią, przydam tylko do nich nayserdecznieysze zawsze moie życzenia o chwałę W. K. Mci i szczęście wysokiey Jego familii. Proszę W. K. Mci, abyś przyiął zapewnienie nayszczerszego uszanowania, z którem całe życie będę W. K. Mci naydawnieyszy i naywiernieyszy sługa.,,

Margrabia de Rivier wsiędzie zaraz w Tulonie na fregatę, dla udania się na swoie poselstwo do Stambułu, iak tylko oczekiwany co chwila Jenerał Andreossi ztamtąd powroci. (D. 4 Listopada wyiechał z Stambułu, a d. 21 b. m. przeieżdzał przez Stuttgard.) Wielu officerow Francuzkich udaie się z nowym posłem do Turczech.

Podług doniesień z Diepy, połow ryb w Grudniu pod tamteyszemi brzegami tak był obfity, iż zebrano za ryby 337, 000 fr. Trudniło się nim 100 statkow, na których znaydowało się 900 ludzi, i przy-

wiozły 2290 beczek ryb.

Wielkiem iest podobieństwem, mowi dziennik Sporow, że Xże Wellington podpisze wraz z Lordem Castlereagh traktat w Wiedniu, który zawierać będzie zasady i rękoymią Europeyskiego pokoiu. Nie wątpiemy, iż ostateczne dzieło kongressu przed 3 tygodniami ukończone zostanie.

Król mianował na mieysce zmarłego Xcia Fleury pierwszym szambelanem Xcia Leon, szwagra nieszczęśliwey młodey Xiężniczki Leon, która z podpalenia się umarła.

Hiszpan, który długo znaydował się w podrożach, i niedawno do Madrytu powrocił, napisał ztamtąd pod d. 11 Stycznia do swoiego przyiaciela w Paryżu, co następuie:

" Za pierwszym oka rzutem postrzedz tu można zupełną odmianę w obyczaiach i duchu pierwszych klass ludu. Nawet ęzyk okazuie ślady długiego tu bawienia Francuzow. Mody Francuzkie mimo naysurowszego zakazu wślizgaią się tu ieszcze zawsze, i stanowią ubior szlacheckich Kastyliianek. Ubior narodowy ogranicza się do kościołow, ulic i mieysc publicznych, gdzie nie można się bez niego obeyść, co okazuie, iż ustał zwyczay podobania się w płaszczach i sukni Hiszpańskiey. — Magnaci Hiszpańscy bardzo się ograniczyli; przepych w powozach i służących znacznie się zmnieyszył. Niektorzy z nich mieszkaią w swych dobrach i unikaią służby Dworskiey. — Niedziele i święta przypominaią tylko ieszcze mieszkańcom Madryckim piękne przechadzki w Prado. Klasztor S. Barbary w tem mieyscu, który za rządu Francuzkiego zamieniony został na mieysce zabawy, i ogrod iego naypięknieyszemi drzewami był wysadzony, oddany znowu został zakonnikom, którzy wszystkie te piękne drzewa z wielką pracą i kosztem posadzone, które nosiły iuż owoce i krzepiące cienie czyniły, płomieniom poświęcili. — Życzeniem Hiszpanow iest stosować się do systematu rządu. Ukończenie woyny pochlebia nieskończenie, co do woiennych czynow, narodowey miłości własney, i chlubiemy się uzyskaniem niepodległości; ale Hiszpaniia znayduie się na punkcie ulegnienia pod nagłemi potrzebami. Rozwiiaiący się przemysł zniknął znowu; naybogatsze źrodła handlu wyschły, a rolnictwo za powrotem poddaństwa i wszystkich dawnych zwyczaiow i uciemiężeń nie może żadną miarą zakwitnąć. — Będziesz W. Pan słyszał o proiektach poiednania, o zupełnem przebaczeniu przeszłości, za wspaniałomyślnem wstawieniem się waszego ambassadora, o szczerem zbliżeniu się do siebie obu narodow, i t. d. lecz to wszystko są tylko piękne i czcze nadzieie, które niezaraz przyydą do skutku. Czas tylko i przedziwny wasz Król Ludwik XVIII. mogą to iedynie ziścić. Znayduią się tu ludzie, którzy swoie powołanie czyli wpływ na tem iedynie zakładaią, ażeby nas trzymać, w obrębie morza i Pireneow bez związku z innemi narodami, i wzniecać w pospolstwie namiętności, za któremi to ślepo idzie. „

Z Madrytu d. 12 Stycznia.

Xże Laval Montmorency, ambassador Francuzki przy dworze naszem, miał do Króla naszego pod czas wstępney audyencyi mowę.

Wyszło teraz wezwanie do byłych ochotnikow, aby znowu zaciągali się do

służby, gdyż chcą liniiowe woysko uzupełnić i pomnożyć.

Rząd nasz rozkazał ostrzedz kupcow Kadyxkich, iż Dey Algierski w krotce wyda Hiszpanii woynę, aby zatem Hiszpańscy żeglarze mieli się na ostrożności.

Byłe stany Hiszpańskie dzieliły się na trzy partye, to iest 1) partyą wolności, 2) przeciwną wolności czyli Katalońską, i 3) Amerykańską. Naczelnikami pierwszey byli PP. Arguelles, Gallegos, Perez de Castro, Torreno, &c. Drugiey Biskup Siguenzy, PP. Morales, Gallezo, Huerta, Adwokat Aner, XX. Don i Creuz, &c. którzy nakłonili Króla w Walencyi do zniesienia stanow. Amerykańska partya składała się z około 30 deputowanych po większey części Kadyxkich.

Posłani za przeszłego rządu do Francyi, iako zakładnicy Hiszpanie Margrabiowie Moz, Mendoza, &c. powrocili ztamtąd i obięli dawne urzędy u Dworu.

Z Bruxelli d. 29 Stycznia.

P. Galatin, ieden z Amerykańskich pełnomocnikow na kongressie Gandawskim, znayduie się teraz u swoich krewnych w Genewie, a P. Adams, drugi pełnomocnik przybył d. 26 do naszego miasta z kąd uda się do Paryża.

D. 21 b. m. odbyła się tu świetna przeiazdzka saniami, iakiey od wielu lat nie widzieliśmy. Składała się z trzydziestu kilku sani nayprzepyszniey przybranych, które zaiechały do goscinni Belle vue, gdzie przygotowany był wielki obiad. Powrot nastąpił przy pochodniach. Xże Następca Oranii iechał w 4 konnych swoich saniach z Panną Kukerment. W wieczor całe to zgromadzenie znaydowało się na reducie. D. 24 powtorzona będzie taż przeiazdzka.

Z Włoch d. 30 Stycznia.

Wysłane z Genui do Turynu z hołdem do Króla deputacye, dobrze tam od Dworu przyięte zostały.

Z Rawenny piszą pod d. 9 b. m. co następuie: W tych dniach przybyły tu z Wenecyi trzy osoby, okazuiące Podeście rozkaz Xcia Reuss, aby im wydał dwa przepyszne z tuteyszego kościoła obrazy, które mieli do Wiednia zawieść. Z początku sprzeciwiał się Podesta, ponieważ te obrazy w wielkiem poważeniu były u ludu, ale nakoniec zezwolił. Gdy zaczęto czynić przygotowania do uwiezienia tych arcydzieł kunsztu, porwał się lud do oręża przeciw rzekomym kommissarzom, których Podesta zaledwo uratował, i pod rożnemi pozorami u siebie zatrzymał, a tymczasem wyprawił gońca do Xcia Reuss. Xże odpisał, iż żadnych kommissarzow nie wysłał, i że to musi bydź oszukaństwo, i kazał ich przytrzymać. Jakoż okazało się, iż to byli trzey żydzi z Raguzy, chcący wyłgać szacowne te obrazy. Oddanemi zostali pod sąd; ale żeby prędzey przekonać mieszkańcow, iż Rząd Austryacki podobnego rozkazu nie wydał; stawionemi pierwey ieszcze u pręgierza zostali, których lud, gdyby nie straż, byłby rozszarpał.

Z Kassel d. 30 Stycznia.

W Elektorstwie Hessen-Kasselskiem będzie także reprezentacya stanow zaprowadzona. Urzędnicy powiatowi odebrali iuż od rządu zlecenie urządzić obranie deputowanych na seym od stanu chłopskiego.

DODATEK
DO N^{ro} 14.
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 15 LUTEGO 1815 Roku WE SRODĘ.

Z Stuttgardu d. 23 Stycznia.

W Reningen w królestwie Wirtemberskiem umarła w 72 roku życia owdowiała Anna Marya Kummerle. Żyła 43 lat w stanie małżeńskim, i zostawiła 13 dzieci, 78 wnucząt i 12 prawnucząt, ogółem 103 potomstwa, z którego żyie ieszcze 10 dzieci, 51 wnucząt, a 11 prawnucząt, ogółem 72 osob.

D. 21 b. m. przeiechał tędy powracaiący z Stambułu poseł Francuzki Jen. Hr. Andreossy, z swoim adjutanten Kapitanem Thomassin.

W tuteyszem ustanowieniu żywności ugotowano w roku przeszłym 46,171 porcyy ciepłey strawy, z których za biletami wydano dla ubogich zdrowych 40,958 porcyy, a 5213 sprzedano po 2 i 3 graycary porcyą. Koszt na bezpłatne porcye wynosił do 1328 złr. Dla chorych ugotowano i rozdano 2270 porcyy iadła, a 1633 porcyy wina.

W tuteyszym domu roboty dla dzieci, który przed 7 laty założony został, trudni się teraz 172 dzieci gręplowaniem, przędzeniem, kręceniem bawełny, robieniem pończoch i szyciem.

Tu i do niektórych okolic Szwaycaryi nadeszło doniesienie, iż tytuń i bawełna w Europie wkrotce bardzo ztanieią, gdyż z Ameryki przybędzie trzech letni urodzay tych płodow, których wywoz był przez woynę wstrzymany, a z Smierny po ustaniu morowey choroby także się wywoz bawełny podwoi.

Z Nimwegi d. 18 Stycznia.

Podług doniesień z Kliwii, wyszły wczoray ztamtąd ostatnie woyska Pruskie do Emerich i daley do Anholt i Boeckholt. Jazda przeszła tego ieszcze dnia pod Wesel za Ren. Jutro nadeydzie do Kliwii, Kalkar i Kraneburga park artyleryi z 900 ludzi i 100 koni złożony, którego sztab i około 200 ludzi stać będzie w Kliwii.

Ze wszystkich części Hollandyi nadchodzą doniesienia o nader nizkiey wodzie w rzekach.

W Rotterdamie uderzył piorun d. 11 b. m. z rana w wielką wieżą kościoła, którey wyższą część zaraz ogarnęły płomienie. O godzinie 9 upadł palący się krzyż, i zapalił ieszcze dwa pobliskie do-

my. O 10tey upadł naywiększy dzwon z okropnym łoskotem. Dopiero po północy potrafiono przytłumić ogień.

Z Tryestu d. 31 Grudnia.

D. 27 rano wywieszono tu z wielką uroczystością banderę Cesarsko-Austryacką na brygu przezwanym Franciszek I.

Gdy Cesarz nasz obiął znowu w posiadłość miasta i kraie, wydarte mu przez nieszczęsne skutki woyny, nie omieszkał przywrócić mieszkańcom ich spokoyności, i okazywać dla nich oycowskiey troskliwości. W tym widoku, Rząd Cesarski dla zaspokoienia kupcow i żeglarzy, tudzież właścicieli okrętow kupieckich, doniosł Giełdzie taką wiadomość: — "Internuncyusz Cesarski w Stambule uwiadomił Kanclerza Stanu, iż Porta Ottomańska wierna traktatowi r. 1783 gotowa wynagrodzić za wszystkie łupieztwa, iakich się Mocarstwa Barbaryyskie dopuściły, a którychby same wynagrodzić nie chciały, i że posłała nowe firmany do ich rządow względem szanowania bandery Austryackiey."

Spodziewać się należy, iż wszystkie Mocarstwa nadmorskie w Europie zgłoszą się w tey mierze, iak Austrya, do Porty, aby Barbaryyczykow do szanowania ich bander skłoniła, nim dzielnych środkow użyią przeciw tym nieprzyiaciołom handlu, cywilizacyi i chrześciiaństwa.

Z Hanoweru d. 23 Stycznia.

Słychać, iż ze wszystkich zebranych tu deputowanych pozostanie tylko tymczasowo 36 osob, maiących się zaymować interessami Seymu. Z tych 36 osob utworzone będą 4 wydziały; ieden z tych wydziałow składać się będzie z 5ciu członkow; drugi z 7miu; trzeci z 9ciu; czwarty z 15tu. Inni deputowani powrocą do domow, i to w tych dniach nastąpi. D. 3 Kwietnia zgromadzą się znowu wszyscy deputowani. Przedmiotem obrad wydziałow w skutku zapadłych uchwał będą: sądownictwo, policya, utworzenie nowego systematu podatkowania, obliczenie i sprawdzenie długu narodowego.

Od Menu d. 30 Stycznia.

Z Blankenburga, gdzie w dawnieyszych czasach bawił Ludwik XVIII. piszą: D. 28 Grudnia przybyli tu Hrabiowie Vaudreuil i Beaufort, sekretarze Kr. poselstwa w Berlinie, i dowiadywali się u Pocztmistrza Henneberg, do którego zaiechali, o szczegóły bawienia tu ich Monarchy. P. Henneberg pokazał im między innemi piśmienny pomnik, ktory z rąk samego Króla odebrał, a który on na dowod iego ukontentowania z pobytu w Blankenburgu na kamieniu chciał kazać wyrznąć. Oba HH. nie opuścili tego miasta, poki nie zobaczyli domu, w którym Król mieszkał. Nie nazywano go pod czas pobytu w Blankenburgu Królem Francyi, ale Królem Francuzow.

N. Król Pruski, iako czciciel i opiekun nauk wyzwolonych i umieiętności, napisał do Nauczyciela w liceum Manheymskim następuiący nayłaskawszy bilet:

"Odebrałem w d. 20 p. m. przysłany mi przez WPana opis olbrzymiego posąga w Odenwalde, i szacuiąc WPana pracę w opisaniu tego interessuiącego przedmiotu, oświadczam WPanu moią wdzięczność. — W Wiedniu d. 12 Stycznia 1815.

Fryderyk Wilhelm.

N. Cesarz Austryacki udzielił posłowi W. Brytanii, Hr. Münster, wielki krzyż